

ВСТАВНІ СЛОВА (словосполучення, речення)

Такі конструкції виражають особисте ставлення мовця до свого висловлювання, привносять додаткову інформацію в речення.

Маємо інформацію: *Бузок уже відцвів*. За допомогою вставних слів цій думці можна надати різних смислових відтінків: *Бузок, **напевно**, уже відцвів*. *Бузок, **на жаль**, уже відцвів*. *Бузок уже, **по-моєму**, відцвів*. *Бузок, **кажуть**, уже відцвів*. *Здається, бузок уже відцвів*.

Вставні конструкції – НЕ Є ЧЛЕНАМИ РЕЧЕННЯ!!!
Відокремлюються **КОМАМИ**

Групи вставних слів за значенням	Вставні конструкції	Приклади вживання
упевненість/ непевненість/ ступінь звичайності викладених фактів	правду кажучи, щоправда , очевидно, безумовно, безперечно, без сумніву, певна річ, ясна річ; мабуть , певно, може, здається, сподіваюсь; було, буває, бувало, трапляється, як звичайно, як завжди, як водиться	Здається , часу і не гаю, а не встигаю, не встигаю. АЛЕ <u>Здається</u> дивом кожне <u>слово</u> , <u>що</u> з серця <u>лине</u> у віки. Може , весна вже настала? АЛЕ Наш <u>тренер</u> може Дніпро <u>перепливати</u> .
емоційна оцінка (задоволення/незадоволення)	на щастя, на радість, на диво, слава Богу, нарешті, на жаль, на сором, як на гріх...	На щастя , злива вже вщухала. АЛЕ Під час весілля, проводжаючи молодих, широко відкривають ворота та поливають водою дорогу (з якою метою?) на щастя .
указівка на джерело повідомлення	кажуть, як кажуть, мовляв, у народі кажуть, за легендам, за словами Сковороди...	Кажуть , мудрість приходить з роками АЛЕ <u>Люди</u> <u>кажуть</u> , що мудрість приходить з роками.
активізація уваги співрозмовника	бачиш, вірте, знаєш, уявіть собі, зверніть увагу...	Перебування у Києві, повірте , багато дало мені для розуміння своєї ідентичності.
зв'язок між думками	по-перше, по-друге , наприклад, з одного боку, з іншого боку, до речі, отже, а втім, зрештою , коротко кажучи...	Ніжність, наприклад , описати математично не можна.

!!!ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

1. Лише вставними (тобто завжди виділяються комами) бувають слова: *мабуть, по-перше, по-друге, щоправда, крім того, а втім, отже*.
2. Ніколи не бувають вставними і не виділяються комами: *навіть, майже, невже, приблизно, принаймні, все-таки, мовби, немовби, неначе, нібито, адже, притому, причому, тим часом, між тим, за традицією, у кінцевому рахунку, буквально, як-не-як*.
3. Не плутайте слова *отже* (завжди вставне) і *отож, адже* (ніколи не є вставними).
4. Колою не відокремлюються вставні слова, що стоять на початку або в кінці відокремленого звороту. Наприклад: Студентка, *очевидно* знаючи відповідь на білет, перестала хвилюватися.
5. Якщо сполучник *а* стосується вставного слова, то після цього сполучника кому не ставимо (*а власне, а може, а втім*). Наприклад: Не знаю, чи побачу вас, чи ні, *а може, власне*, і не в тому справа... (Ліна Костенко)
6. Будьте уважними зі вставними реченнями: якщо в простому реченні є ще одна граматична основа (двоскладна чи односкладна), це означає, що це речення ускладнене реченням вставним.

Двоскладні речення, які можуть бути вставними	я певен, я знаю, ти подумай, люди кажуть	Все на світі, <i>я знаю</i> , відносно (О. Забужко)
Односкладні речення, які можуть бути вставними	кажуть, думаю, треба сказати, як бачите, уявіть	<i>У народі кажуть</i> , життя прожити – не поле перейти.